

Homosamhället i lexikon

Recension

William Stewart (red.):

Cassell's queer companion: A dictionary of lesbian and gay life and culture

Cassell, London och New York 1995

Förebilden för den här typen av handbok är t. ex. *The Oxford companion to English literature* (1932, senaste rev. uppl. 1995). Ett antal liknande "companions" har sedan tillkommit. Allteftersom olika ämnesområden blir institutionaliserade uppstår ett behov att samla de kunskaper som behövs för att "förstå" det både bland dess akademiska företrädare och den s. k. allmänheten. Detta gäller även "gay studies". Men givetvis grundar sig denna "companion" även på mer subversiva premisser. Resultatet av denna inbyggda konflikt blir en rad intressanta perspektivförskjutningar och kulturkrockar. Så tycks ABBA, Christina (den svenska drottningen med engelsk stavning), Queen Christina (filmen) samt Greta Garbo vara de svenska uppslagsorden. De två finska jag upptäckt är jockstrap, vars uppfinnare var av finsk härkomst, och Tom of Finland. Den slutliga produkten är en underhållande blandning av stort och smått, högt och lågt, av historiska fakta, samtida sexualpolitik och popkulturens alla yttringar och ikoner.

Att tillfredsställa alla läsares behov av information är en omöjlig uppgift. Perspektivet här är mycket tydligt den engelskspråkiga världens, från London via New York och San Francisco till Sydney. Detta är inte så mycket att säga om; engelska är vår tids och gaykulturens *lingua franca*. Samtidigt har denna alltid haft en internationell dimension, och i den här handboken finns också en vilja att inkludera framför allt tysk och fransk historia och kultur liksom antropologiskt material från tredje världen. Som svensk kan man känna sig något utanför, men det kompenseras av den häpnad man t. ex. erfar inför upplysningen att Mona's var en "San Francisco working class lesbian bar [...] opened in 1936". Kan man tänka sig något liknande på Söder i trettioalets Stockholm? Knappast.

Vad skulle man önska sig om *Cassell's queer companion*, i likhet med olika Oxford companions, kommer i reviderad upplaga? Förhoppningsvis skall en del av den nu aktuella aidsdiskursen och sexualpolitiska debatten då vara av historiskt intresse och höra hemma i andra sammanhang. I stället skulle man

kunna tänka sig en viss utvidgning på konstens och litteraturens områden. Nog borde Tjajkovskij vara med liksom målarna Robert Rauschenberg och Jasper Johns. Deras intensiva relation i femtiotalets New York var väl så avgörande för utvecklingen av modernt amerikanskt måleri som Andy Warhol (som alltså finns med p.g.a. sin ikonstatus). Likaså saknas Virginia Woolf och E.M. Forster, även om enstaka verk av dem som *Orlando* och *Maurice* ingår. Att Christopher Isherwoods briljanta memoarer från trettiotalets gayvärld, *Christopher and his kind*, utelämnats fast han själv finns med är väl närmast att betrakta som en lapsus.

Det finns alltid möjlighet till förbättringar men som helhet är *Cassell's queer Companion* en rapp, rolig och väldokumenterad informationskälla, ofta präglad av ett stilla, förbindligt vanvett. Skulle någon tvivla föreslår jag att han/hon slår upp *Sisters of Perpetual Indulgence* (ung. Den eviga tillgiftens systrar). Dessa är, visar det sig, en världsomspännande orden av manliga nunnor som bl.a. vigt sina liv åt utdrivning av homofoba andar.

Sven-Johan Spånberg